

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลิตภัณฑ์จักสานต้นคล้า

๑. ขอบข่าย

- ๑.๑ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ครอบคลุมเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่จักสานหรือประดิษฐ์ขึ้นจากต้นคล้าเป็นวัสดุหลัก ไม่ครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์จักสานต้นคล้าที่ใช้สานหุ้มวัสดุต่าง ๆ เช่น เซรามิก ไม้

๒. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้ มีดังต่อไปนี้

- ๒.๑ ต้นคล้า หมายถึง ต้นหญ้าประเภทหนึ่งที่สูงอยู่ทั่วไปในบริเวณที่ชื้นแฉะ ลำต้นกลมสูงประมาณ ๑ เมตร ถึง ๒ เมตร ค่อนไปทางด้านปลายจะแตกกิ่งก้านยาวจากลำต้น ๓ กิ่งถึง ๕ กิ่ง ดอกเป็นช่อสีขาว ลำต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ ๒ เซนติเมตรถึง ๓ เซนติเมตร ผิวบางมีสีเขียว เมื่อขูดผิวออก ด้านในจะมีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีน้ำตาลเข้ม ขึ้นอยู่กับความอ่อนแก่ของต้นคล้า ต้นคล้ามีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะนำมาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์ โดยนำต้นคล้ามาขูดผิว ฝ่า จัก ทำให้แห้ง แล้วเหลาให้เป็นเส้นตามขนาดที่ต้องการ นิยมนำมาทำผลิตภัณฑ์ของใช้ทั่วไปที่ไม่ต้องรับน้ำหนักมากนัก เช่น กระติบ กระเป่าถือ ฝาชี
- ๒.๒ ผลิตภัณฑ์จักสานต้นคล้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่จักสานหรือประดิษฐ์ขึ้นจากต้นคล้าเป็นวัสดุหลัก อาจทาสีเคลือบเงาเพื่อความสวยงาม และอาจประกอบด้วยวัสดุอื่นเพื่อให้เกิดความแข็งแรง มั่นคง เรียบร้อย สวยงาม เช่น ฝ้า ไม้ไผ่ เส้นใยพืช หวาย โลหะ

๓. คุณลักษณะที่ต้องการ

๓.๑ ลักษณะทั่วไป

- ๓.๑.๑ ต้องมีรูปทรงสวยงาม ประณีต เรียบร้อย ไม่บิดเบี้ยว ไม่มีเส้นขน เลี่ยน ฝุ่นผง
- ๓.๑.๒ ต้องไม่มีราปรากฏให้เห็นเด่นชัดตลอดชิ้นงาน

๓.๒ เส้นต้นคล้า

ต้องไม่แตก เที้ยว่น ผุ เปราะ ไม่มีราปรากฏให้เห็นเด่นชัด ปราศจากร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง

๓.๓ ลวดลาย

ต้องประณีต สวยงาม สม่่าเสมอ ครบถ้วน ถูกต้องตามแบบของลวดลาย และต้องไม่เห็นรอยต่อตลอดชิ้นงานอย่างเด่นชัด

๓.๔ การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)

ต้องประณีต ทัดแน่น คงทน กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน

๓.๕ การเคลือบเงา (ถ้ามี)

ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก และต้องไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงามตามธรรมชาติ

เมื่อตรวจสอบโดยให้คะแนนตามข้อ ๓.๑ แล้ว ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคน ไม่น้อยกว่า ๓ คะแนน และไม่มีลักษณะใดได้ ๑ คะแนน จากผู้ตรวจสอบคนใดคนหนึ่ง

๓.๖ การใช้งาน

ต้องสามารถใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน

๔. การบรรจุ

๔.๑ หากมีการหุ้มห่อหรือบรรจุ ให้หุ้มห่อหรือบรรจุผลิตภัณฑ์จกสานต้นคล้าด้วยวัสดุหรือภาชนะที่สะอาด แห้ง เรียบร้อย และสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผลิตภัณฑ์จกสานต้นคล้าได้

๕. เครื่องหมายและฉลาก

๕.๑ ที่ฉลากหรือภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์จกสานต้นคล้าทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้อย่างชัดเจน

(๑) ชื่อเรียกผลิตภัณฑ์ เช่น กระเป๋าคล้า แผ่นรองจานคล้า กระตืบคล้า ฝาชีคล้า

(๒) ขนาดหรือมิติ

(๓) เดือน ปีที่ทำ

(๔) ข้อแนะนำในการใช้และการดูแลรักษา

(๕) ชื่อผู้ทำ หรือสถานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

๖. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

๖.๑ รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ผลิตภัณฑ์จกสานต้นคล้าที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขายในระยะเวลาเดียวกัน

๖.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้

๖.๒.๑ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกัน จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วทุกตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๖ ข้อ ๔. และข้อ ๕. จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จกสานต้นคล้ารุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๒.๒ การชักตัวอย่างและการยอมรับ สำหรับการทดสอบลักษณะทั่วไป เส้นต้นคล้า ลวดลาย การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบเงา ให้ใช้ตัวอย่างที่ผ่านการทดสอบตามข้อ ๖.๒.๑ แล้ว จำนวน ๕ ตัวอย่าง เมื่อตรวจสอบแล้วตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ ๓.๑ ถึงข้อ ๓.๕ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จกสานต้นคล้ารุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๖.๓ เกณฑ์ตัดสิน

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์จักสานต้นคล้าต้องเป็นไปตามข้อ ๖.๒.๑ และข้อ ๖.๒.๒ ทุกข้อ จึงจะถือว่าผลิตภัณฑ์จักสานต้นคล้ารุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนนี้

๗. การทดสอบ

๗.๑ การทดสอบลักษณะทั่วไป เส้นต้นคล้า ลวดลาย การประกอบด้วยวัสดุอื่น และการเคลือบเงา

๗.๑.๑ ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์จักสานต้นคล้าอย่างน้อย ๕ คน แต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ

๗.๑.๒ หลักเกณฑ์การให้คะแนน ให้เป็นไปตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การให้คะแนน

(ข้อ ๗.๑.๒)

ลักษณะที่ตรวจสอบ	เกณฑ์ที่กำหนด	ระดับการตัดสิน (คะแนน)			
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง
ลักษณะทั่วไป	ต้องมีรูปทรงสวยงาม ประณีต เรียบร้อย ไม่บิดเบี้ยว ไม่มีเส้นขน เส้น ผุ่นผง	๔	๓	๒	๑
	ต้องไม่มีราปรากฏให้เห็นเด่นชัดตลอดชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑
เส้นต้นคล้า	ต้องไม่แตก ทึบย่น ผุ เปราะ ไม่มีราปรากฏให้เห็นเด่นชัด ปราศจากร่องรอยการเจาะกัดกินของแมลง	๔	๓	๒	๑
ลวดลาย	ต้องประณีต สวยงาม สม่่าเสมอ ครบถ้วน ถูกต้องตามแบบของลวดลาย และต้องไม่เห็นรอยต่อตลอดชิ้นงานอย่างเด่นชัด	๔	๓	๒	๑
การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)	ต้องประณีต ติดแน่น คงทน กลมกลืน และเหมาะสมกับชิ้นงาน	๔	๓	๒	๑
การเคลือบเงา (ถ้ามี)	ต้องเรียบ สม่่าเสมอ ไม่เป็นเม็ด เป็นตุ่ม เป็นคราบ กรอบ แตก หรือหลุดลอก และต้องไม่ทำให้ชิ้นงานขาดความสวยงามตามธรรมชาติ	๔	๓	๒	๑

๗.๒ การทดสอบการใช้งาน การบรรจุ และเครื่องหมายและฉลาก

ให้ตรวจพินิจ